

jom ima i vlastiti temelj u socioantropološkom novovjekovnom odnosu prema prirodi.

S "Antropologijskim varijacijama", a posebno "Dodatkom", Nikola Skledar ispunio je zadaću nametnutu u "Uvodu".

"Uvod u antropologiju I." osim upoznavanja s osnovnim problemima određenja "predmeta" sociokulturne antropologije i njezinih metoda otkrio nam je i "osobnu jednadžbu" znanstvenika: angažiranog na teorijskom i istraživačkom planu i u situaciji "društva u tranziciji", gdje je vaga između živjeti "od znanosti" ili "za znanost" prevagnula kod njega na stranu "za znanost".

Od Nikole Skledara očekujemo "Uvod u antropologiju II", jer smo ljudi, a ... "iz povijesti filozofije poznato je da je misaono tematiziranje čovjeka, njegove naravi i smisla u bitnoj svezi s krizom ljudskog opstanka u određenom povijesnom sklopu" (str. 58). Čovjekov opstanak nije udžbenik, već uspješan poziv na promišljanje što čovjek jest a za rješenje ne bez razloga autor citira M. Schelera: "Nijedno vrijeme nije tako mnogo znalo o čovjeku kao današnje. Ali nijedno vrijeme nije manje znalo što je zapravo čovjek."

Blaženka Despot

Tomislav Murati

**BIBLIOGRAFIJA
radova iz socijalne ekologije i
primijenjenih ekologija
objavljenih u Hrvatskoj
1986.-1995.**

Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo i
Zavod za sociologiju, 170 str.

Bibliografija izašla u sklopu biblioteke "Razvoj i okoliš", koja zadnjih nekoliko godina vrlo promptno objavljuje aktualne te potpuno nove radove koji interdisciplinarno po-

krivaju područje socijalne ekologije, prva je te vrste u nas. Potreba za takvom bibliografijom pojavila se čim je ekologija kao prirodnoznanstvena disciplina proširila svoje objekte spoznaje izvan prirodnih znanosti te se počela interdisciplinarno i multidisciplinarno razvijati. Ali u nas se dosad još nije bila pojavila takva bibliografija.

Autor Tomislav Murati potpuno se pionirski prihvatio pozamašnog posla oko sredivanja tema i naslova vrlo plodne produkcije radova iz socijalne ekologije i primijenjenih ekologija, kao i radova iz interdisciplinarnog područja zaštite okoliša. Iz predmeta istraživanja navedene bibliografije isključena je jedino disciplina ekologije kao fundamentalno biološke znanosti, na što nas autor u uvodu razumljivo upozorava. Ovom bibliografijom također nisu obuhvaćeni ni radovi hrvatskih autora koji su objavljeni u drugim časopisima, zbornicima ili nekim drugim monografskim publikacijama izvan Hrvatske. U njoj su, međutim, radovi stranih autora koji su prevedeni na hrvatski jezik i objavljeni u hrvatskom izdanju. U žarištu je autorova istraživanja, kako navodi, "građa koja raspravlja kompleksan odnos čovjeka (društva) i prirodnog okoliša ili istražuje mehanizme zagađivanja okoliša".

Bibliografija je popisana i retrospektivna, a opis joj je usaglašen s vrijedećim standardima, uz izvanredna proširenja (ISBN/ISSN) za stručne bibliografije. Da bi olakšao pristup korisnika građi, autor je dodatno još naveo i podatke o biblioteci kojoj matična jedinica pripada. Formalno-znanstvene karakteristike koje su morali zadovoljavati radovi obuhvaćeni bibliografijom bile su: odgovarajuća opremljenost (literaturom, ključnim riječima, sažetkom i stručnom klasifikacijskom oznakom); periodičnost objavljivanja (znanstvena ili stručna periodika, zbornici sa znanstvenih i stručnih kongresa ili monografske publikacije); zadovoljenost znanstvenih kriterija, unatoč nepubliciranosti, primjerice disertacija ili magistarskih radova. Autor je građu prikupljao na samim izvorima (*de visu*), kao i u bibliografskim bazama znanstvenih instituta, Nacionalne i sveučilišne knjižnice (*on line*) te bibliografskom kontro-

lom u dostupnim općim bibliografijama. Da bi što izvornije sačuvao ton prevladavajućeg ili izvornog znanstvenog pristupa, Murati je izbjegao raspoređivanje građe prema problemskim cjelinama, odabravši "aspektni" klasifikacijski pristup. Stoga je svu građu sistematizirao prema klasifikacijskom planu koji obuhvaća pet pristupa: humanistički i društvenoznanstveni; prirodnoznanstveni; organizacijski i primijenjeni; tehnologijski i na kraju, tematske bibliografije. Bibliografija je sustavno opremljena i autorskim i predmetnim kazalima.

Unutar humanističkih i društvenoznanstvenih pristupa socijalnoekološkim problemima svrstana su ova gledišta: opća - ekologije kao znanosti, znanosti i ekologije te definicije i pojmovna razgraničenja; filozofijsku i etičku; teologijska; sociologijska; politologijska; edukologijska i pedagogijska (uključivši udžbenike i priručnike kao građu opće didaktičke i odgojne namjene); psihologijska; ekonomska; pravna; i arhitektonsko-urbanistička. Prirodnoznanstveni pristupi obuhvaćaju biologijska gledišta koja uključuju područja

hidrosfere, botanike i globalnih ekosustava te klimatskih globalnih promjena, zatim zemljopisna, agroekološka, zdravstvenoekološka i radioekološka kao posebna gledišta. Organizacijski i primijenjeni pristupi obuhvaćaju programe, projekte zaštite i politiku zaštite, te modele i organizacijske mjere u zaštiti okoliša. Ovamo pripadaju i monitoring i procjene zagađenosti, kao i ratno ugrožavanje. Tehnologijski pristupi obuhvaćaju građu razvrstanu u ove skupine: rizici i konceptualizacija tehnologijskih rizika, energetski aspekti, proizvodni aspekti, sanitarni aspekti, prometni aspekti te studije/procjene utjecaja na okoliš. Bibliografski pregled završava popisom tematskih bibliografija.

Ova kompleksna Bibliografija vrlo nas instruktivno upoznaje sa svim relevantnim aspektima građe socijalnoekoloških i primijenjenih ekoloških pristupa, iscrpno obogaćujući naš znanstveni obzor dragocjenim referencijama bez kojih je nezamisliv svaki ozbiljniji znanstveni rad.

Branka Galić